

Liburuak

KRITIKA

Katalina kontalari.
 Iñaki Zubeldia. Irudiak: Estibalitz Jalón.
 Pamiela / Faktoria K.
 26 orrialde. 14 euro.

Haur eta gazte literatura
Xabier Etxaniz Erle

Goxotasuna eta irudimena

INAKI ZUBELDIK idatzi eta Estibalitz Jalónek ilustratutako lan honetan txitxarra kontalari baten istorioak agertzen zaizkigu: “Aspaldi hartan, mendiko belaze batean, txitxarra zahar bat bizi zen. Katalina zuen izena eta oso berritsua zen”. Berritsua ez ezik txitxarra ipuin kontalari aparta dugu eta horrela bi ipuin kontatuko dizkigu, lehena amona mantangorrien inguruan eta bigarrena tximeletarena. Baina bai batean bai bestean Matxin hankaluzek hankaluzeen ipuina eskatu arren Katalinak ez dio kasurik egingo. Testuinguru horretan hankaluzek nola bilakatu ziren matxinsalto azalduko zaigu, eta baita Katalinak gertakari hori nola hartu zuen bere istorioen bilduman hankaluzeari barkamena eskatu ondoren.

Irakurleak, beraz, hiru istorio ezberdin jasoko ditu baten barruan. Animalienak –mantangorriak, tximeletak, matxinsaltoak– baina guztiak zomorro txikien entretenigarri, guztiak ezberdinak baina aldi berean parekoak. Irudimena eta goxotasuna erabili dira istorioak sortzeko eta irudimena eta bizitasuna irudiak egiteko.

Liburu honetako testuak autonomia baldin badu ere, eta bera bakarrik irakurritz istorioa ulertu eta gozatzeko aukera eman arren, askoz aberatsagoa da irudien interpretazioarekin eginiko irakurketa. Estibalitz Jalónek zomorro horiei gizatasuna eman die, pertsonen antza zomorro izaera galdu gabe; horrela Katalinek amona baten itxura izango du, baina hankaluzek gazte dotore batena, tximeletak neska lotsati (?) bat dirudi, eta mantangorriak ume bihurria. Eta horrela, zomorroen munduan egonik –eta horretarako naturaren presentzia nabarmena eta etengabea da belar, hosto, adar eta loreen bidez– batek oso hurbileko sentitzen du mundu hori.

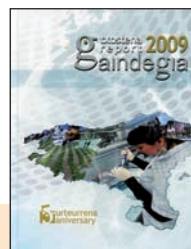
Jalónen lana, alde horretatik, goraipatu beharrekoa dugu. Azken urteotan euskal haur eta gazte literaturan berrikuntzak ageri baldin badira hori emakumezko ilustratzaileen aldetik etorri da gehien bat. Badira zenbait ilustratzaile –nik esango nuke ia denak emakumezko– oso lan berritzailea eta interesgarria egiten ari direnak euskal letretan, eta liburu hau dugu horren adibide. Baina, era berean, ez dugu ahaztu behar Etxepare saria irabazi zuen lan honen aurreko eta ondorengo sarietan –*Zirkua amets*, eta datorren udazkenean argitaratuko den lan berria– emakumezkoak direla ilustratzaileak.

Katalin kontalari liburu honek tradizioetik du –alegien tradizioetik, istorio baten barruan beste hainbat kateatzeko tradizioetik, fantasiatik...– baina baita modernitatetik ere; baina, batez ere, goxotasun eta irudimenetik; entzuleari kontatzeko eta irakurleak gozatzeko liburua; begiekin eta belarriekin disfrutatzeke lana. ■

Gaindegia 2009ko txostena

Gaindegia, Euskal Herriko Ekonomia eta Gizarte Garapenerako Behategiak 2009. urteko txostena kaleratu du. Lan horretan biltzen dira iazkoak gurean eman zituen adierazle nagusiak: lan mundua, enpresak, I+G... Garrantzi berezia eman diote Lapurdiko, Nafarroa Behereko eta Zuberoako egoerari –joan den astean aldizkari honek berak bazekarren horren berri–, baita EBko erregioei ere. Eta zifretatik harago,

hainbat adituren analisiak ere bildu dituzte txosten honetan. Ez da urte erraza izan 2009a, Xabier Isasi Gaindegia lehendakariak sarreran aitatu duenez: krisiaren astindua, Euskal Herriko Laborantza Ganberaren aurkako ekimen judiziala edo Rafa Diez sindikalistaren atxilotzea medio. ■

2009ko txostena.
 Batzuen artean.
 Gaindegia.
 70 orrialde.
 22 euro.

Ospitalean nork bere buruarekin topo egitea

Ane Iruñeko ospitalean dago, lagunak Himailayan istripua izan duelako. Hari begira dago, baina bere buruarekin egingo du topo, gogotetan hasi delarik. “Deus ez da amaitzen, nork bere barruan hala sentitzen duen arte” hitzekin hasten da Xabier Artolaren *Deception island* narrazioa; 2010eko Kutxa Donostia Hiria saria irabazi zuen eta Alberdania argitaletxeak publikatu du orain. Bigarren pertsonan idatzitako ipuin honekin lortu duen saria ez da aurrenekoa Artolaren ibilbidean. Hor daude, besteak beste, Julene Azpeitia eta Tene Mujika ipuin sariak edota Gabriel Aresti ipuin lehiaketan eman zioten accesita.

Orain, bilduma bat atontzen ari da Artola. ■

Deception island.
 Xabier Artola.
 Alberdania.
 45 orrialde.
 8 euro.